

3. část Zlatá šedesátá

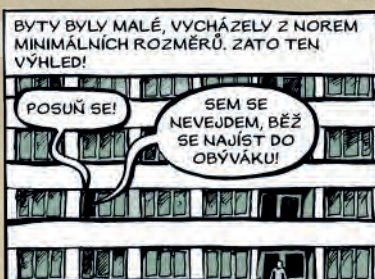
ŠEDESÁTÁ LÉTA

Zmírnění cenzury, svoboda projevu a shromáždění, zvyšování životní úrovně. Rozkvět vědy, kultury i hospodářství. Rozvoj kinematografie a divadelní tvorby – zrodila se nová generace filmařů a scénáristů tzv. „nová vlna“, vznikala nová divadla.

1. OTÁZKA:

Jak se jmenoval nejstarší český filmový muzikál z roku 1964? Najdi plakát v expozici a zakroužkuj správnou odpověď.

- Starci na chmelu
- Starci na brigádě
- Starcové na chmelu

2. OTÁZKA:

Komiksový obrázek líčí průběh výstavby brněnského sídliště počátkem 60. let 20. století. O jaké sídliště se jedná?

V čem si myslíš, že spočívala jeho jedinečnost? Název zjistiš v komiksu Lucie Lomové (na chodbě před expozicí).

3. OTÁZKA:

V roce 1953 bylo zahájeno televizní vysílání v Československu. Ve kterém roce vznikl Radiotelevizor Tesla 4002A? Najdi v popisce exponátu.

SRPEN 1968

Zlatá šedesátá vyvrcholila obdobím Pražského jara, politického uvolnění v Československu v roce 1968. Pokus o radikální přestavbu komunistického režimu – spojení socialistického zřízení s demokracií. Nejen tyto okolnosti dovedly vedení Sovětského svazu k zásadnímu rozhod-

nutí – násilnému vpádu vojsk pěti zemí Varšavské smlouvy (Sovětský svaz, Polsko, Maďarsko, Bulharsko, NDR – „východní Německo“) dne 21. srpna 1968 na území Československa. Všichni, kteří doufali v oslabení či pád totalitního režimu, tímto definitivně ztratili naději.

- 1933** Nástup Adolfa Hitlera k moci
- 1935** Prezidentství Edvarda Beneše 1935 – 1938 exil 1940 – 1945 1945 – 1948
- 1938** Prezidentství Emila Háchy 1938 – 1945 Mníchovská konference 29. 9. 1938 – 30. 9. 1938
- 1939** Nacistická okupace českých zemí 15. 3. 1939 – 8. 5. 1945 2. světová válka 1. 9. 1939 – 2. 9. 1945
- 1942** Atentát na R. Heydricha 27. 5. 1942 Vypálení Lidic 10. 6. 1942 Vypálení Ležáků 24. 6. 1942
- 1948** Prezidentství Klementa Gottwalda 1948 – 1953 Totalitní režim pod vládou Komunistické strany Československa 25. 2. 1948 – 17. 11. 1989
- 1953** Prezidentství Antonína Zápotockého 1953 – 1957 Měnová reforma 1953
- 1957** Prezidentství Antonína Novotného 1957 – 1968
- 1968** Prezidentství Ludvíka Svobody 1968 – 1975 Pražské jaro 1968 Invaze vojsk Varšavské smlouvy 21. 8. 1968 Počátky normalizace 1968

Od Protektorátu Čechy a Morava k Pražskému jaru

1. část

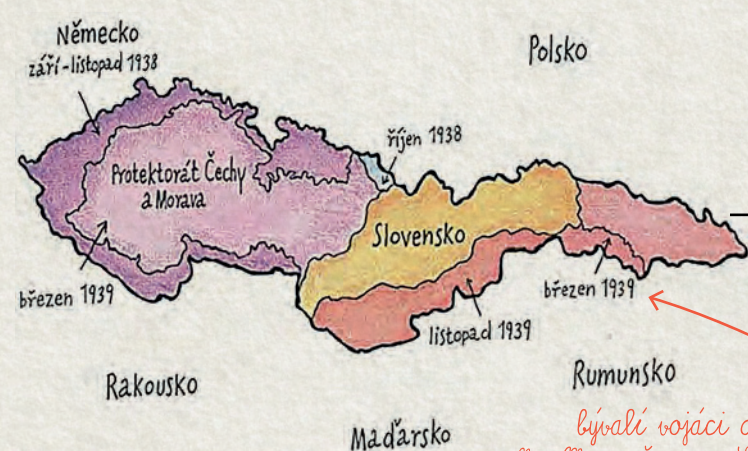
Morava ve stínu hákového kříže 1938–1945

PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA

Dne 15. března 1939 začala okupace zbytku českého území německou armádou, o den později byl vyhlášen tzv. Protektorát Čechy a Morava. Pro jeho obyvatele to znamenalo systematické porušování práv a svobod (např. uzavření vysokých škol, nucené práce mladých lidí v Německu, deportace Židů, Romů a nepohodlných osob do koncentračních táborů, ...). Protektorát skončil kapitulací Německa v květnu roku 1945.

„Abychom zachránili národ, musíme jednat fanaticky!“

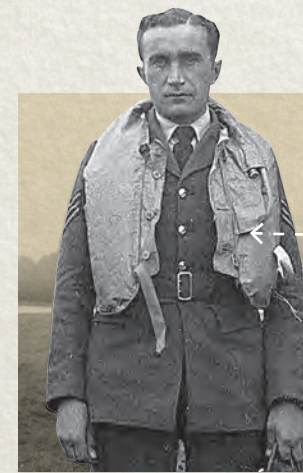

Víte, že...
Adolf Hitler dne 17. března 1939, pouhé dva dny po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava, navštívil Brno? Najdi foto ve výstavě.

Okupace státu vyvolala odpor, zejména bývalí vojáci odcházeli do zahraničí, aby bojovali proti nacismu. Na Moravě a na Slovensku působily od roku 1944 partyzánské odděly.

1. OTÁZKA:

Jak se jmenoval muž zobrazený na fotografii ve výstavě?

Doplň text:
Byl český stíhací....., sloužící u polské perutě. Letecké eso ..... o Británii ve druhé světové válce. Dosáhl ..... jistých sestřelů německých letadel. Stal se ..... spojeneckým pilotem celé bitvy o Británii.
(bitvy, pilot, nejlepším, sedmáct)

Trak královského letectva

ZAHRA NIČNÍ ODBOJ

Ve Francii, Velké Británii, na Středním východě a v Sovětském svazu se vytvářely československé vojenské jednotky. Zapojily se do bojů na západní a východní frontě. Největšího věhlasu dosáhli Čechoslováci v britském Královském letectvu (Royal Air Force – se zkratkou RAF).

Letoun Hawker Hurricane Mk. I, na němž vydobyl svá letcká vítězství

1. část

2. OTÁZKA:

Dne 27. května 1942 dva vojáci československé exilové armády zaútočili na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha (operace Anthropoid). Poskládej správně jména těchto dvou mužů:

JFOZE ČBGKÍA

ANJ IKBŠU

Němci se po útoku začali nelitostně mstít. Byly vyhlazeny obce Lidice a Ležáky a další obce byly vypáleny. V říjnu v roce 1942 bylo v koncentračním táboře Mauthausen navíc popraveno 262 rodinných příslušníků a spolupracovníků československých parašutistů. Celkový počet obětí teroru za období působení Heydricha jako protektora byl více než 5 tisíc osob.

3. OTÁZKA:

Dokážeš najít ve výstavě dva obrázky, ke kterým patří tento text?

1. Brněnská Velká synagoga stála na nároží ulic Spálená a Přízova. Dne 17. března 1939 byla zničena nacisty.

2. Shromaždiště brněnských židovských obyvatel v budově školy na Merhautově ulici. Židé zde byli soustředěni několik dní před nástupem do transportu.

Zjistí, z čeho vyrobil neznámý vězeň šachové figurky nalezené v policejní věznici gestapa v Kounicových kolejích. Najdi exponát ve výstavě.

Víte, že...

Kounicovy studentské kolejí v Brně byly 17. listopadu 1939 obsazeny gestapem? Od ledna 1940 byl objekt, kterým během války prošlo několik desítek tisíc antifašistů a českých vlastenců, využíván jako policejní věznice a popraviště.

ANTISEMITISMUS

Nenávistné jednání nebo předpojatost vůči Židům jako představitelům židovského náboženství, etnické skupiny nebo rasy. Stal se záminkou k největšímu masovému vraždění Židů v dějinách, známému jako HOLOCAUST – padlo mu na 6 milionů obětí. Tzv. NORIMBERSKÉ ZÁKONY, vydané nacisty, zbavovaly Židy občanských práv a učinily z nich obyvatelstvo nižší kategorie.

V letech 1944 a 1945 bylo Brno několikrát letecky bombardováno. Tyto nálety město citelně postihly. Nálety zničily více než tisíc domů a téměř třináct tisíc dalších poškodily. Americké a sovětské bomby zabily více než tisíc Brňanů.

Obchodní dům Dressler na nynějším náměstí Svobody zasažený 20. 11. 1944

4. OTÁZKA:

Brno osvobodila od německé okupace v roce 1945 Rudá armáda pod velením maršála Sovětského svazu, kterému patří uniforma na obrázku. Najdi ve výstavě a doplň jeho jméno:

R. J. M   J

2. část

Léta naděje a vzestup totality 1945–1960

ÚNOR 1948 – PŘEVZETÍ MOCI KOMUNISTY

25. února 1948 proběhl komunistický převrat. Prezident Edvard Beneš pod nátlakem jmenoval novou komunistickou vládu a v červnu 1948 odstoupil z výkonu funkce, když předtím odmítl podepsat komunistům novou ústavu. Komunisté zahájili diktaturu tzv. RUDÝ TEROR – likvidaci politických oponentů, nedemokratické volby, pronásledování tajnou policií (StB), personální čistky a protiústavní praktiky. Československo bylo pod vlivem Sovětského svazu.

1. OTÁZKA:

Jak se jmenoval první komunistický prezident a kdo byl jeho velkým vzorem? Vyhledej ve vitrině na prapuru:

„Do Moskvy se jezdíme radit, jak vám kapitalistům zakroutit krkem!“

2. část

Víte, že...

jediné schválené umění tohoto období byl socialistický realismus pocházející ze Sovětského svazu? Umělci se museli řídit souborem zásad shrnujících, jak má vypadat umění. Více než realitu však zobrazoval komunistické ideály. Měl vyjadřovat velikost a moc SSSR.

KOMUNISTICKÁ STRANA ČESKOSLOVENSKA

ČLENSKÁ LEGITIMACE

Heslo KSČ po roce 1948:

KDO NEJDE S NÁMI – JDE PROTI NÁM!

Děti měly...

... místo do skautského oddílu doporučeno vstupovat do Pionýra.

... povinnost učit se rusky.

... povinnost účastnit se prvomájového průvodu (průvod pořádaný na nejvýznamnější komunistický svátek – Svátek práce).

... povinnost sbírat železo, papír a jiné suroviny.

... doporučeno účastnit se spartakiády (hromadné veřejné tělocvičné vystoupení – propagace šťastné přítomnosti pracujícího lidu – potlačování individuality jednotlivých sportovců).

Nikdo neměl vycestovat do zahraničí bez povolení, byl nedostatek všehereho zboží, byla potlačována náboženská svoboda a neměly se vyvěšovat západní plakáty.

Sejnokroj s rudým šátkem

„...když nemůžeš, přidej!“

2. OTÁZKA:

Jak se jmenoval čtyřnásobný olympijský vítěz ve vytrvalostním běhu? Najdi fotografii v expozici a zakroužkuj správnou odpověď.

Antonín Panenka

Emil Zátopek

Jiří Raška

Víte, že...

v roce 1950 byla z politických důvodů zrušena účast československé hokejové reprezentace na londýnském Mistrovství světa v ledním hokeji? Následně bylo ve vykonstruovaném soudním procesu odsouzeno jedenáct hráčů k vysokým trestům za špionáž a vlastizrady.